

Матеріали міжнародної
науково-практичної конференції

**РОЛЬ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ,
АУДИТУ ТА ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ У
РОЗБУДОВІ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ НА
ШЛЯХУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

ЖИТОМИР 2022

Міністерство освіти і науки України
Поліський національний університет (Україна)
Університет ARTIFEX (Румунія)
Економічний університет у Братиславі (Словаччина)
Познанський економічний університет (Польща)
Житомирське обласне об'єднання громадської організації «Спілка економістів України»
ГО «Житомирська спілка фахівців з бухгалтерського обліку і оподаткування»
ГО «Житомирське товариство науковців польського походження»

РОЛЬ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ У РОЗБУДОВІ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної
конференції

10 листопада 2022 року

Державна реєстрація УкрІНТЕІ (посвідчення № 458 від 20 жовтня 2022 р.)

ЖИТОМИР 2022

УДК 657.6 : 327.7 (ЄС)

*Рекомендовано до друку Вченою Радою Поліського національного університету
протокол № 6 від 28.12.2022 р.*

Редакційна колегія:

Романчук Л.Д. — д. с.-г. н., професор, проректор Поліського національного університету;
Мороз Ю.Ю. — д.е.н., професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту Поліського національного університету;
Малюга Н.М. — д.е.н, професор, професор кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту Поліського національного університету;
Цаль-Цалко Ю.Ю. — д.е.н, професор, професор кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту Поліського національного університету;
Гайдучок Т.С. — к.е.н, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту Поліського національного університету;
Ярмолюк О.Ф. — к.е.н, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту Поліського національного університету.

Рецензенти:

Дерій В.А. — д.е.н, професор, професор кафедри обліку і оподаткування Західноукраїнського національного університету;
Жиглей І.В. — д.е.н, професор, професор кафедри інформаційних систем в управлінні та обліку Державного університету "Житомирська політехніка";
Слободяник Ю.Б. — д.е.н, професор, професор кафедри аудиту Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана.

Роль бухгалтерського обліку, аудиту та податкової політики у розбудові незалежної України на шляху до Європейського Союзу : зб. праць учасників Міжнар. наук.-практ. конф. (10 листоп. 2022 р.). Житомир : Поліський національний університет, 2022. 331 с.

DOI: <https://doi.org/10.6084/m9.figshare.21699275.v1>

DOI: <https://doi.org/10.6084/m9.figshare.21699275.v1>

У збірнику подано тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Роль бухгалтерського обліку, аудиту та податкової політики у розбудові незалежної України на шляху до Європейського Союзу» (10 листопада 2022 р.), присвяченої міжнародним дням науки, молоді та бухгалтера. У матеріалах здійснений комплексний науковий розгляд актуальних питань у сфері обліку, аудиту та оподаткування у площині євроінтеграційних процесів із залученням зусиль науковців різних країн.

За точність викладу матеріалу та достовірність фактів, прізвищ, цитат відповідальними є автори тез.

УДК 657.6 : 327.7 (ЄС)

© Колектив авторів

© Поліський національний університет, 2022

НАУКОВИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕЦІЇ

Голова наукового комітету

РОМАНЧУК Людмила Доктор сільськогосподарських наук, проректор Поліського національного університету (Україна)

Заступники голови:

МОРОЗ Юлія Доктор економічних наук, завідувач кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту Поліського національного університету (Україна)

МАЛЮГА Наталія Доктор економічних наук, професор кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту Поліського національного університету (Україна)

Члени наукового комітету:

ЧОБАНУ Геннадій Доктор філософії, старший науковий співробітник Національного науково-дослідного інституту праці та соціального захисту, (INCSMPS), Університет ARTIFEX, департамент фінансів та бухгалтерського обліку (Румунія)

КУБАШИКОВА Зузана Доктор філософії, доцент кафедри бухгалтерського обліку та аудиту Економічного університету в Братиславі (Словаччина)

РОМАНЧУК Катерина Доктор економічних наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту Познанського економічного університету (Польща); професор кафедри міжнародних відносин і політичного менеджменту Державного університету "Житомирська політехніка" (Україна)

ЛЕГЕНЧУК Сергій Доктор економічних наук, завідувач кафедри інформаційних систем в управлінні та обліку Державного університету "Житомирська політехніка" (Україна)

ЧИЖЕВСЬКА Людмила Доктор економічних наук, професор кафедри інформаційних систем в управлінні та обліку Державного університету "Житомирська політехніка" (Україна)

ЦАЛЬ-ЦАЛКО Юзеф Доктор економічних наук, професор кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту Поліського національного університету (Україна)

МИКИТЮК Валерій Доктор економічних наук, професор кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту Поліського національного університету (Україна)

СУЛІМЕНКО Лариса Кандидат економічних наук, професор кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту Поліського національного університету (Україна)

ГАЙДУЧОК Тетяна Кандидат економічних наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту Поліського національного університету (Україна)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕЦІЇ ПОЛІСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Голова оргкомітету

МАЛЮГА Доктор економічних наук, професор кафедри
Наталія бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Члени оргкомітету:

ЯРМОЛЮК Кандидат економічних наук, доцент кафедри
Олена бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
Поліського національного університету, *секретар*
конференції

ПОПЛАВСЬКИЙ Начальник відділу міжнародного співробітництва
Павло Поліського національного університету

ВІТЕР Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
Світлана бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
Поліського національного університету

ДМИТРЕНКО Кандидат економічних наук, доцент кафедри
Ольга бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
Поліського національного університету

РУСАК Кандидат економічних наук, доцент кафедри
Олена бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
Поліського національного університету

САВЧЕНКО Кандидат економічних наук, доцент кафедри
Наталія бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
Поліського національного університету

ЦЕГЕЛЬНИК Кандидат економічних наук, доцент кафедри
Ніна бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
Поліського національного університету

МАЙДУДА Завідувач лабораторії комп'ютерних технологій кафедри
Ганна бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
Поліського національного університету

З М І С Т

БРАДУЛ Олександр, СОКОЛЕНКО Марина

Оцінка ефективності управлінської діяльності керівника в корпоративному секторі..... 13

БУРКО Катерина

Функціональні можливості бухгалтерського обліку в умовах сьогодення..... 15

ВІТЕР Світлана, ВІТЕР Володимир

Роль контролінгу персоналу у підвищенні ефективності управління підприємствами в умовах воєнного стану..... 19

ГАЙДУЧОК Тетяна, МАЙДУДА Ганна

Облік гуманітарної допомоги в умовах війни: податкові виклики..... 23

ГАНЗЮК Світлана, ГУРЖИЙ Тамара

Особливості облікового супроводження діяльності неприбуткової організації в Україні..... 26

ДМИТРЕНКО Ольга

Діджиталізація як напрям розвитку внутрішнього аудиту в компаніях..... 28

ДУБІНІНА Марина, ЧЕБАН Юлія

Внутрішній контроль публічних закупівель..... 33

ЖУКЕВИЧ Світлана, ЖУК Наталія

Аналіз стратегії фінансової безпеки суб'єктів господарювання..... 36

КОВАЛЬ Наталія

Облікові аспекти визначення розміру упущеної вигоди та завданих збитків аграрним підприємствам в умовах війни..... 40

КОВАЛЬ Олена

Організація трудових відносин в умовах воєнного стану 45

KOZHUKHAR Valentyna

Economic state of enterprises in the horticultural industry during the war in Ukraine..... 48

КРАВЕЦЬ Олександр

Управління матеріально - технічними ресурсами підприємства..... 53

КУРОВСЬКА Наталія, КОСТРУБА Віктор	
<i>Економічний зміст моніторингу грошових потоків підприємства.....</i>	55
ЛІТВІНЧУК Віталій, ПАНІЧУК Олександр	
<i>Управлінський облік як інструмент забезпечення оцінювання кредитоспроможності підприємства.....</i>	59
МАЛЮГА Наталія, ШКУЛПА Людмила	
<i>Європейські виклики українським науковцям у сфері бухгалтерського обліку .....</i>	63
МАРКЕВИЧ Людмила	
<i>Фінансова звітність як ключове джерело інформації про виробництво органічної сільськогосподарської продукції.....</i>	69
МИКИТЮК Валерій, ЯРМОЛЮК Олена	
<i>Аналіз стану та тенденцій оподаткування суб'єктів аграрного бізнесу.....</i>	71
МОРОЗ Юлія	
<i>Державна підтримка аграрного сектора економіки України та її облікове забезпечення.....</i>	76
МУЛИК Тетяна	
<i>Аналітична оцінка вітчизняного аграрного експорту на шляху до Європейського Союзу.....</i>	82
НАГІРНЯК Микола	
<i>Попередження фактів приховування об'єктів оподаткування через виявлення механізмів, форм і способів ухилення від сплати податків.....</i>	86
НЕДІЛЬСЬКА Лариса, АБРАМОВА Ірина	
<i>Рейтингова оцінка рівня розвитку бізнесу в територіальних громадах Житомирщини.....</i>	90
НЕЖИВА Марія	
<i>Аудит операцій злиття і поглинання в умовах євроінтеграції.....</i>	93
ОВСЮК Ніна	
<i>Аспекти облікового забезпечення та оцінки виплат працівникам в контексті сучасних облікових концепцій.....</i>	96
ОСТАПЧУК Сергій	
<i>Методичні підходи до обрахунку втрат завданих підприємствам війною.....</i>	100

ПАРАСІЙ-ВЕРГУНЕНКО Ірина, ГУЗЕНКО Яна

Сучасні технології фінансового аналізу в умовах цифрової економіки: проблеми та перспективи впровадження..... 103

ПИСАРЕНКО Тетяна

Теоретичні та методичні аспекти організації обліку благодійної допомоги у бюджетних установах..... 106

ПРАВДЮК Марина

Вплив податкової політики на економічний розвиток України..... 108

ПРАВДЮК Наталія

Витрати на збут: стан та шляхи удосконалення обліку у галузі садівництва..... 112

РОЗДОБУДЬКО Валерій, ЛАПАДА Юлія

Особливості аудиту грантових контрактів..... 117

РУСАК Олена

Аналіз релокалізації бізнесу в умовах війни..... 120

САВЧЕНКО Наталія, САВЧЕНКО Роман

Вплив системи управлінського контролю на результативність діяльності підприємства..... 124

СИРЦЕВА Світлана

Простій на підприємстві під час воєнного стану: особливості обліку витрат..... 128

СУЛІМЕНКО Лариса

Роль бухгалтера в умовах воєнного стану..... 130

СУЛІМЕНКО Лариса, ВІТЕР Світлана, МАЛЮГА Наталія

Інвестиційна нерухомість як об'єкт бухгалтерського обліку та управління..... 137

ТЛУЧКЕВИЧ Наталія

Оцінка виробничих витрат швейних підприємств України..... 143

ЦАЛЬ-ЦАЛКО Юзеф

Віртуальні активи бізнесу як об'єкти бухгалтерського обліку..... 146

ЦЕГЕЛЬНИК Ніна

Сучасний стан ведення лісового господарства в Україні..... 152

ЧИЖЕВСЬКА Людмила	
<i>Квантифікація цілей управлінського обліку в неприбуткових організаціях.....</i>	155
ЧУГАЄВСЬКА Світлана	
<i>Державні демографічні спостереження: облік, аналіз та досвід країн ЄС.....</i>	157
ШЕПЕЛЮК Віра, ПОРОСЛА Полина	
<i>Застосування сучасних корпоративних інформаційних систем в управлінні гірничо-збагачувальними підприємствами.....</i>	162
БАЦУЛА Богдана, ВЕРБИЦЬКИЙ Євгеній	
<i>Облік процесу реалізації готової продукції та формування фінансових результатів.....</i>	164
БОГОМАЗ Дмитро	
<i>Основні принципи доходів від реалізації продукції.....</i>	168
БОЙКО Лілія	
<i>Особливості обліку гуманітарної допомоги в бюджетних установах в період воєнного стану.....</i>	171
БОНДАРЧУК Анна	
<i>Як через податки мотивувати людей до збереження довкілля?.....</i>	173
ВАСИЛЕНКО Тетяна	
<i>Особливості організації управлінського обліку на м'ясопереробних підприємствах.....</i>	177
ВІТЧЕНКО Вікторія, ТАНСЬКА Дарина	
<i>Організація внутрішнього контролю операцій щодо оплати праці на підприємстві .....</i>	180
ГАРАБАЖИУ Софія	
<i>Економічна сутність виробничих запасів та їх класифікація.....</i>	183
ВЛАСЮК Віта	
<i>Теоретичні основи аудиту в Україні.....</i>	186
ГОВОРУН Оксана, ПЛИСАК Марина	
<i>Особливості проведення контролю й аналізу доходів від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) підприємств.....</i>	191
ГОРОПАШИНА Інна, СКЛАДАНІВСЬКИЙ Денис	
<i>Внутрішній аудит операцій з активами підприємства в умовах сучасних викликів системи управління.....</i>	196

ГРИЩУК Наталія	
<i>Організація обліково-інформаційної системи та її місце в управлінні комунальним підприємством.....</i>	199
ГУЗЕНКО Яна	
<i>Комп'ютерний аудит в умовах трансформації економіки.....</i>	201
ДЕНИСОВЕЦЬ Юрій, ЖУРИЛО Марина	
<i>Бюджетування, облік та контролювання витрат в господарській діяльності.....</i>	204
ДЕРЕВИЦЬКА Тетяна	
<i>Організація управлінського обліку доходів на підприємстві.....</i>	209
КОТВІЦЬКИЙ Олександр	
<i>Управління інвестиційною діяльністю підприємства.....</i>	212
КУДІНА Марина	
<i>Інвентаризація як метод контролю в системі управління лісогосподарських підприємств.....</i>	216
ЛАХНО Катерина	
<i>M&A компаній: особливості та шляхи підвищення їх ефективності.....</i>	220
ЛЕВЧЕНКО Ніна, СИНЮШКО Анна	
<i>Облікове забезпечення формування показників для оцінювання позикоотримувачів банку.....</i>	222
ЛИПА Ілона	
<i>Характеристика основних етапів аналізу адміністративних витрат підприємства.....</i>	226
ЛУК'ЯНЧУК Ярослав	
<i>Неврегульовані питання застосування криптовалюти: обліково-правовий аспект.....</i>	229
МАГАЛЯС Ірина	
<i>Економічна сутність контролінгу в сучасних умовах.....</i>	231
МАРТИНЮК Катерина	
<i>Обліково-аналітичне забезпечення управління розрахунками з постачальниками та підрядниками підприємства.....</i>	234
МЕЛЬНИК Катерина	
<i>Вплив російсько-української війни на проведення аудиту в Україні.....</i>	237

МЕЛЬНИК Юлія	
<i>Формування облікових інформаційних ресурсів для прийняття управлінських рішень з обґрунтування вибуття необоротних активів в бюджетних установах.....</i>	240
МЕТЛИЦЬКА Юлія	
<i>Організація та методика аудиту розрахунків з оплати праці на підприємстві.....</i>	243
МИНАЙЛЮК Анна	
<i>Організація бухгалтерського обліку фінансових результатів.....</i>	245
МІРЗАГАСВА Юлія	
<i>Обліково-аналітичне забезпечення управління доходами працівників.....</i>	249
МОШКІВСЬКА Інна	
<i>Удосконалення обліку фінансових результатів діяльності лісогосподарських підприємств.....</i>	252
НАЗАРІВСЬКА Вікторія	
<i>Особливості обліку виробництва на борошномельних підприємствах.....</i>	256
НАУМЕНКО Ірина	
<i>Переваги та недоліки використання бухгалтерського аутсорсингу в умовах євроінтеграційних змін.....</i>	260
НЕНЬКО Олена, ТКАЧЕНКО Вадим	
<i>Податки як джерело фінансування бюджетних програм.....</i>	262
НЕСТЕРЧУК Тетяна	
<i>Формування системи внутрішнього аудиту операцій з виробничими запасами.....</i>	265
ПАПУШИНА Олена	
<i>Облікова політика підприємства.....</i>	268
ПИВОВАР Марія	
<i>Роль нефінансової звітності на шляху України до Європейського Союзу.....</i>	271
ПРИЙМАК Сергій	
<i>Вплив на курс валюти притоку та відтоку іноземних інвестицій: обліково-аналітичний аспект.....</i>	275
САМОЙЛЕНКО Юлія, ШЕВЧУК Інна	
<i>Управлінський облік формування доходів та валового прибутку в процесі реалізації готової продукції підприємства.....</i>	277

потрібно поєднати євроінтеграційний шлях України, де, ймовірно, знадобиться вищий рівень податків, якщо уряд прагне виконувати свої зобов'язання, наближені до ролі європейських країн, які в середньому отримують вдвічі більші податкові надходження. Щоб подолати ці виклики, держава повинна будуть правильно визначити пріоритети своєї політики та мати політичну волю для впровадження необхідних реформ. Підсумовуючи вважаємо за доцільне зазначити, що найкраща стратегія сталого сприяння інвестиціям полягає у забезпеченні стабільної та прозорої законодавчої та нормативної бази та впровадженні податкової системи відповідно до міжнародних норм.

Список використаних джерел

1. Vito Tanzi, Howell Zee. Tax Policy for Developing Countries. International Monetary Fund. 2001.
2. Свєрдан М.М. Податкова політика держави та її вплив на економічне зростання. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки*. 2011.-Вип. 2 (1). С. 355-363. URL: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchtei>. 2011. 2% 281% 2960.
3. Литвин В. В. Теоретичні засади та удосконалення механізмів реалізації державної податкової політики України. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2018. № 12. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1358> (дата звернення: 28.09.2022). DOI: 10.32702/2307-2156-2018.12.102.
4. Савчук В.А. Податкове регулювання економіки: сутність та проблеми реалізації в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2014. 1. С. 62-64.
5. Показники державного бюджету на 2022 -2023 роки. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/p_DB.pdf (дата звернення: 25.09.2022).
6. Городецька Т.Е. та ін. Державні фінанси в системі механізмів і чинників фінансової стабільності: монографія. Харків: Харківський інститут фінансів КНТЕУ, 2018. 175 с.
7. Skorynin, A. P. (2016), "Variability and typology of tax policy as a tool for regulating the national economy", *Derzhava ta rehiony. Ser. "Ekonomika ta pidpriemnytstvo"*, vol. 2 (89), pp. 11-16.

ВИТРАТИ НА ЗБУТ: СТАН ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ У ГАЛУЗІ САДІВНИЦТВА

Наталія ПРАВДЮК

д.е.н, професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку,
Вінницький національний аграрний університет

Вступ. Продукція галузі садівництва займає важливе місце у забезпеченні продовольчої безпеки нашої держави. Для цього в Україні є сприятливі природно-кліматичні умови та потужний економічний потенціал. Наявні

фактори зумовлюють отримання високих врожаїв плодово-ягідних культур. Проте, практика останніх років свідчить, що в Україні відбуваються негативні процеси в цій галузі: знижується прибутковість, рентабельність та ефективність виробництва. Це стало наслідком до зменшення обсягів виробництва плодово-ягідних культур, за рахунок скорочення площ насаджень. Як результат відбулося збільшення витрат виробництва та витрат на збут.

Аспекти обліку витрат на виробництво і збут продукції садівництва знайшли широке висвітлення у працях вітчизняних науковців. Зокрема, Михайльська В. [1, с. 81] розглянула порядок облікового відображення витрат, які пов'язані із забезпеченням якості продукції плодово-ягідних культур С. Котова розглянула практичні аспекти обліку витрат в галузі садівництва, переглянула зміст облікової політики щодо ведення обліку витрат. На думку автора, існуюча практика щодо обліку витрат в садівництві не враховує показники ефективності виробництва. Вона також рекомендувала обирати найбільш ефективні канали збуту готової продукції, які дають змогу продати продукцію за вищими цінами. При цьому, забезпечується збільшення обсягу отриманих доходів та величина власного капіталу підприємства [2].

Проте, організаційні та методичні аспекти обліку збутових витрат в галузі садівництва для забезпечення управління собівартістю продукції плодово-ягідних культур залишаються недостатньо вивченими та потребують додаткового розгляду, узагальнення та систематизації.

Результати дослідження. Індeksi цін продукції культур плодovих та ягідних, реалізованої підприємствами, за місяць у 2010-2021 рр., показують значне їх падіння у 2021 році, зокрема за грудень - більше ніж на половину у 2021 році проти 2020 року [3]. Це породжує проблеми стійкого розвитку галузі та управління її прибутковістю.

Основними напрямками підвищення ефективності галузі садівництва є:

- побудова ефективного механізму управління виробничими витратами і витратами на збут;
- цілеспрямоване формування оптимального рівня витрат;
- проведення постійного контролю за формуванням і розподілом витрат;
- стимулювання зниження рівня виробничих витрат та витрат при зберіганні та транспортуванні продукції

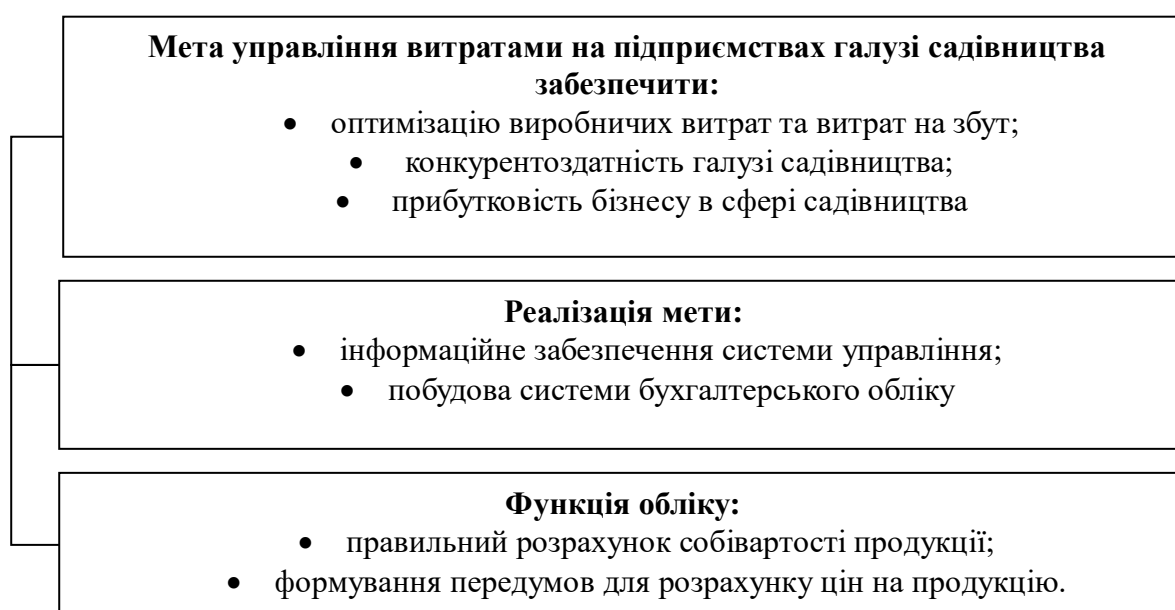
Статистичні дані про собівартість 1 ц виробленої продукції в садівництві свідчать, що її виробнича собівартість зросла, за останні 10 років (2010-2020 рр.), зокрема плодової продукції у 3,7 рази, ягід – у 4,2 рази, винограду – у 3,1 рази. Це є наслідком зростання витрат, насамперед на оплату праці при ручному збиранні, але також і інфляційних чинників, що вплинули на зростання вартості ресурсного забезпечення – пального, засоби догляду та захисту, яке споживається в межах виробничого процесу, тобто складових, що формують виробничу собівартість виробленої плодово-ягідної продукції. Так, у структурі виробничої собівартості продукції 35,0-40,0% займають прямі матеріальні витрати, 20,0-30,0% прямі витрати на оплату праці та 35,0-40,0% інші прямі витрати та загальновиробничі витрати [3].

Офіційні дані за структурою витрат на 2021 рік поки відсутні, але

оперативна звітність Держстату показує, що витрати на виробництво сільськогосподарської продукції в Україні у 2021 р. зросли на 40,9%, порівняно з аналогічним періодом попереднього року. При цьому витрати на виробництво продукції рослинного походження зросли на 42,2%, тоді як тваринного – на 36,5%. Витрати на матеріально-технічні ресурси промислового походження, які використовуються у сільськогосподарському виробництві, протягом року збільшилися на 49,1%.

Щодо ситуації в період правового режиму воєнного стану, то відбулось стрімке подорожчання всіх складових витрат виробництва і витрат на збут, а оплата за транспортування зросла у кілька разів. Те саме можна сказати і про експорт, адже основним експортним вузлом була Одеса, а нині доводиться шукати нові транспортні шляхи, з портами в Румунії, Польщі чи Італії, щоб продукція змогла потрапити до кінцевого споживача у Перській затоці чи Сінгапурі. За півроку, за найоптимальнішими розрахунками, собівартість яблук навіть без витрат логістики, зросла на 30% проти рівня 2021 р., за даними ФГ «Гадз» – одного з найбільших в Україні підприємств-виробників яблук [4].

Ціни на фрукти і ягоди наразі більше залежать від зміни логістичних маршрутів і вартості пального. Тому, з початку повномасштабної війни в Україні, деякі садівничі кооперативи перепрофілювалися: з вирощування ягід перейшли на овочі, оскільки південні регіони тимчасово випали з овочевого балансу. Зміни внаслідок введення військового стану значно вплинули на стан галузі і потребу інформаційного забезпечення. Для управління витратами на підприємствах галузі садівництва виникає потреба цілеспрямованої оптимізації складу і структури виробничих витрат, обґрунтування кожної статті витрат, визначення можливих шляхів їх зниження. Особлива увага - до реалізаційних витрат, оскільки вони зараз є ключовими у формуванні собівартості. Реалізація зазначеної багатопланової мети базується на інформаційному забезпеченні, основу якого формує система бухгалтерського обліку підприємства (рис. 1).

Рис. 1. Основна функція обліку

Джерело: сформовано автором

З метою ефективного управління витратами підприємств галузі садівництва в умовах воєнного стану широкий спектр питань висувається до бухгалтерської інформації. Це обумовлює використання раціональних підходів до організації облікового процесу. Щоб досягти успіху садівникам необхідно застосовувати:

- сучасні методи вирощування;
- мати оптимальний захист та добрива;
- якісно проріджувати зав'язі;
- своєчасно збирати врожай;
- якісно готувати насадження до зими.

Ці вимоги мають бути вписані у інформаційні звіти галузі садівництва.

У своїх попередніх дослідженнях ми наголошували, що управління складовими показниками виробничої собівартості дає змогу знаходити сприятливіші комбінації цін та обсягів реалізації плодово-ягідної продукції.

Однак за чинними методиками, передбачається розраховувати реалізаційні ціни за неповними витратами на рівні виробничої собівартості. При цьому, виробнича собівартість плодово-ягідної продукції не включає адміністративних витрат і витрат на збут, які є витратами періоду.

Тому при проведенні маркетингової політики щодо визначення цін, які б повністю відшкодували понесені підприємством витрати та забезпечували необхідний рівень прибутку використовується розрахунковий підхід визначення долі доходу, який необхідний для покриття витрат на загальногосподарське управління, збутову діяльність, а також створення прибутку. Було б доцільним замінити розрахунковий метод моделювання ціни на розрахунок повної собівартості плодово-ягідної продукції, яка враховує виробничу собівартість та витрати періоду. Розподілити витрати періоду для подальшого врахування при визначенні повної собівартості виробленої плодово-ягідної продукції можна здійснювати пропорційно величині виробничої собівартості окремих видів продукції.

Порядок формування повної собівартості плодово-ягідної продукції, з врахуванням витрат на збут, розглянемо на прикладі (рис. 2).

Для нівелювання зазначених ризиків, врахування значного зростання конкретних складових витрат, понесених підприємством на вирощування, збір та зберігання продукції у фруктосховищах пропонується:

- з метою забезпечення належного ціноутворення проводити розподіл витрат на зберігання та збут між окремими видами готової продукції;
- здійснювати розподіл на зберігання та збут продукції пропорційно величині їх виробничої собівартості з врахуванням коефіцієнту імовірного попиту.

Проте ці розрахунки необхідно здійснювати в межах управлінського обліку. Щодо розподілу витрат на збут продукції в рамках фінансового обліку, то це не відповідатиме вимогам чинного облікового законодавства.

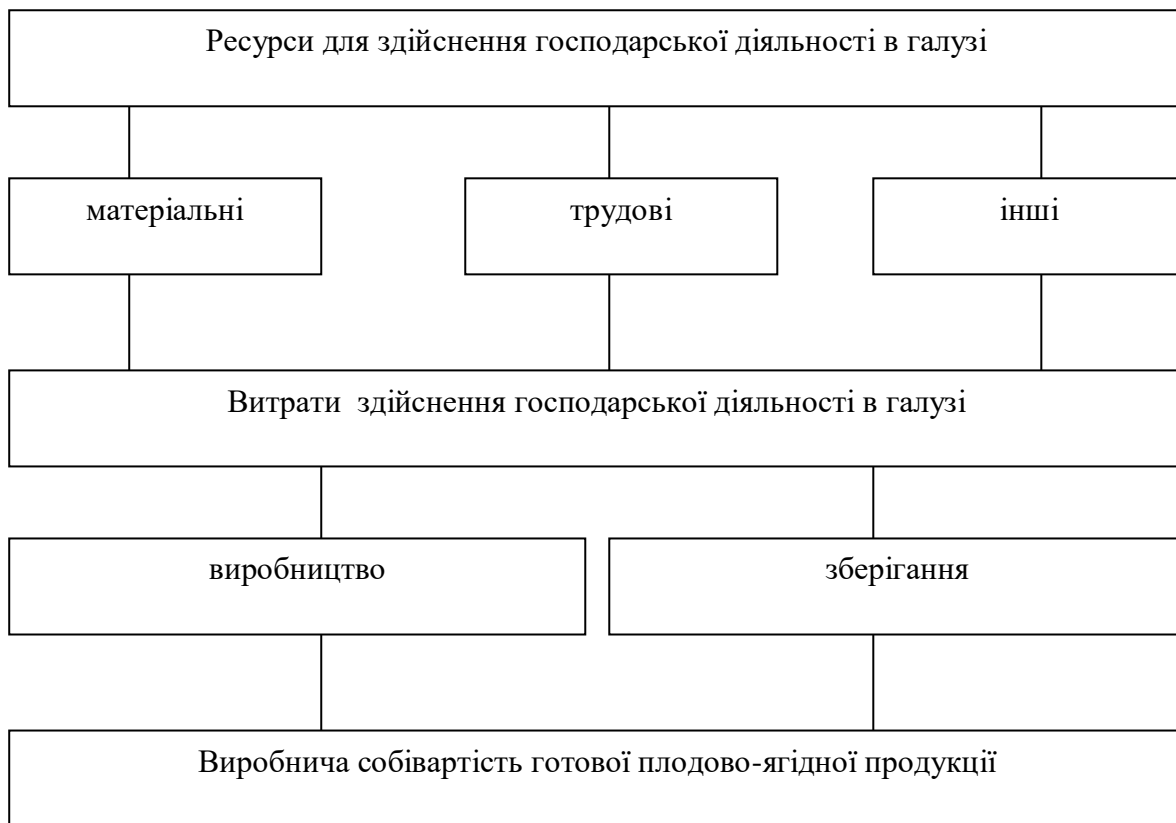

Рис. 2. Модель формування виробничої собівартості готової плодово-ягідної продукції в межах управлінського обліку на підприємстві

Джерело: розроблено та представлено автором [5, с. 115]

Тобто, управлінська ланка має одержати чітку інформацію, зниження витрат якого рівня не спричинить падіння якості продукції, а попит на який асортимент по ціні перекриє збитки за іншими видами продукції садівництва.

Висновки. Отже, пропонуємо в межах управлінського обліку за наведеним вище порядком проводити розподіл збутових витрат. Такий же підхід доцільно застосувати і до розподілу інших витрат періоду. Здійснені розрахунки дадуть змогу оперативно й точно розрахувати повну собівартість готової продукції. Це можливо робити в розрізі видів і сортів продукції. Формування повної собівартості виробленої продукції посилить контроль за понесеними витратами. В кінцевому підсумку одержана таким чином інформація створює умови для успішної реалізації маркетингової політики, яка повинна бути спрямована, в умовах воєнного стану, на підвищення конкурентоспроможності плодово-ягідної продукції

Список використаних джерел

1. Михальська В.В. Облік витрат на забезпечення якості продукції в контексті вирощування біологічних активів садівництва. *Технологічний аудит та резерви виробництва*. 2015. № 2/6(22). С. 77-83.
2. Котова С.О. Управління витратами в галузі садівництва. URL: <http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/3926/1/2.pdf> (дата звернення: 27.09.2022).
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 27.09.2022).

4. Фермерське господарство «Гадз». URL: <https://fg-gadz.com.ua/>
5. Правдюк Н.Л. Облікове забезпечення управління витратами на виробництво та реалізацію продукції садівництва. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2021. № 3 (57). С. 103-120.
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text> (дата звернення: 27.09.2022).
7. Інструкція Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення: 27.09.2022).

ОСОБЛИВОСТІ АУДИТУ ГРАНТОВИХ КОНТРАКТІВ

Валерій РОЗДОБУДЬКО

к. е. н., доцент кафедри фінансового аналізу та аудиту,
Державний торговельно-економічний університет

Юлія ЛАПАДА

здобувач освітнього ступеня магістр,
Державний торговельно- економічного університет

Вступ. Протягом останніх років в Україні значно зріс обсяг грантового фінансування, що пов'язано з євроінтеграційними процесами України та зростанням ролі міжнародних організацій в просуванні загальноєвропейських цінностей в суспільстві.

Результати дослідження. Грантовий контракт визначають як «угоду між Контрактуючим органом (наприклад, Представництвом ЄС) та Координатором для реалізації грантового проекту із зазначенням конкретних умов і зобов'язань з надання послуг, поставок та/або робіт в обмін на фінансову компенсацію» [1].

Гранти розподіляються на конкурсній основі і залежно від умов конкурсу в ньому можуть брати участь зареєстровані громадські організації, муніципальні і державні організації, творчі колективи або фізичні особи.

Більшість проектів, що фінансуються, наприклад, ЄС, є спільними проектами з організаціями з різних країн ЄС (асоційованих країн), організованих у формі консорціуму, яким керує координатор проекту. Після того, як пропозиція проходить етап оцінки, заявники інформуються про результати. Якщо грант буде надано, їм буде запропоновано підписати детальний договір, який називається «грантова угода» або «грантовий контракт». Заявнику може знадобитися виконати кілька кроків на цьому етапі: надати додаткові юридичні та адміністративні деталі, які не включені до

Наукове видання

**РОЛЬ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, АУДИТУ
ТА ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ У РОЗБУДОВІ
НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ДО
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної
конференції

10 листопада 2022 року

*Відповідальні за випуск:
проф. Мороз Ю.Ю.,
проф. Малюга Н.М.,
доц. Ярмолюк О.Ф.*

Ум. друк. арк. 18,13

Поліський національний університет
10008, Україна, м. Житомир,
бульвар Старий, 7